

Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси

України

*Створимо переможне
майбутнє України разом*

3(8)
2025

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного
управління*

«Національні інтереси України»

№ 3(8) 2025

2025

Military Academy (Odesa)

Scientific Perspectives Publishing Group

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

«National interests of Ukraine»

№ 3(8) 2025

2025

ISSN 3041-1793 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-3\(8\)](https://doi.org/10.52058/3041-1793-3(8))

**“Національні інтереси України”: науково-практичний журнал. 2025.
№ 3(8) 2025. С. 1230.**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію “Б” зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Забезпечення військ (сил)

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 10.03.2025, № 5/3-25)

Програмні цілі науково-практичного журналу “Національні інтереси України” (далі – журнал): публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпеки, публічного управління та адміністрування, права, економіки і політології України, зарубіжних країн для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Рік заснування: 2024.

Журнал виходить раз на місяць

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії:

Кириленко Володимир Анатолійович - доктор військових наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Начальник управління організації військової освіти Центрального управління військової освіти і науки Генерального штабу ЗСУ, полковник (Київ, Україна)

Почесний редактор:

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління», полковник (Київ, Україна)

Головний редактор:

Мисик Анатолій Борисович - доктор військових наук зі спеціальності охорона державного кордону, професор, професор кафедри національної безпеки та управління факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»:

1. Беньковська Наталя Борисівна - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (Одеса, Україна)
2. Братко Артем Володимирович – доктор військових наук зі спеціальності «Охорона державного кордону», доцент, професор кафедри прикордонної служби факультету безпеки державного кордону Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
3. Булгаков Руслан Валерійович - кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
4. Головань В'ячеслав Григорович - кандидат технічних наук в галузі 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності 255 – «Озброєння та військова техніка», професор, професор кафедри ракетно-артилерійського озброєння факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння Військової академії (Одеса, Україна)
5. Дейнега Олександр Васильович - доктор військових наук, професор, головний науковий співробітник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Україна (Київ, Україна)
6. Дружинін Віталій Світозарович - доктор філософії за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка, старший викладач кафедри забезпечення паливом та мастильними матеріалами Військової академії (Одеса, Україна)
7. Запорожець Тетяна Володимирівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
8. Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, учений у галузі озброєння та військової техніки
9. Клименко Наталя Григорівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
10. Козубцов Ігор Миколайович - доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри бойового застосування підрозділів зв'язку, доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (Київ, Україна)
11. Котов Денис Олександрович - доктор філософії зі спеціальності 255 - Озброєння та військова техніка, доцент кафедри автомобільної техніки Військової академії (Одеса, Україна)
12. Кушнарєва Галина Олександрівна - кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
13. Кушнарєва Галина Олександрівна - кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
14. Левченко Ігор Славович - кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри забезпечення паливом та мастильними матеріалами Військової академії (Одеса, Україна)
15. Максименко Юрій Анатолійович - кандидат технічних наук в галузі 253 “Військове управління (за видами збройних сил)”, 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 “Озброєння та військова техніка”, доцент, начальник кафедри організації розвідувальної – інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)
16. Маміч Віктор Володимирович - кандидат технічних наук в галузі 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 – Озброєння та військова техніка, доцент, доцент кафедри організації розвідувальної-інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)
17. Марутян Рена Рубенівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри глобальної та національної безпеки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
18. Машков Олег Альбертович - доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, професор кафедри екологічної безпеки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (Київ, Україна)
19. Мейко Олександр Васильович - доктор наук з державного управління, Перший заступник ректора (перший проректор) з навчальної роботи Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
20. Мосов Сергій Петрович - доктор військових наук, професор, професор кафедри авіації та авіаційного пошуку і рятування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна)
21. Пастернак Ігор Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри продовольчого та речового забезпечення Військової академії (Одеса, Україна)
22. Певцов Геннадій Володимирович - доктор технічних наук професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки
23. Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна - доктор наук з державного управління, начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України ДСНС України (Харків, Україна)
24. Попов Сергій Афанасійович - кандидат технічних наук в галузі 254 “Забезпечення військ (сил)”, 255 – Озброєння та військова техніка, Доктор з державного управління 28 – публічне управління та адміністрування, доцент, професор, професор кафедри організації розвідувальної інформаційної роботи та технічних засобів розвідки Військової академії (Одеса, Україна)

25. Потеряйко Сергій Петрович - доктор наук з державного управління, професор, заступник начальника науково-організаційного відділу Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна)
26. Рабоча Тетяна Валентинівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри забезпечення військ (сил) Військової академії (Одеса, Україна)
27. Семененко Олег Михайлович - доктор військових наук, професор, заступник начальника інституту з наукової роботи Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України (Київ, Україна)
28. Стоянова-Коваль Світлана Савівна - доктор економічних наук, професор Військової академії (Одеса, Україна)
29. Тарадуда Дмитро Віталійович - кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України ДСНС України (Харків, Україна)
30. Фаріон Олег Борисович - доктор військових наук зі спеціальності «Охорона державного кордону», професор, професор кафедри прикордонної безпеки факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
31. Чорна Катерина Павлівна - доктор наук з державного управління, доцент, проректор Міжрегіональної Академії Управління персоналом (Київ, Україна)
32. Якиминська Любов Вікторівна - кандидат історичних наук, доцент, викладач кафедри продовольчого та речового забезпечення Військової академії (Одеса, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Право»:

1. Бухтіярова Ірина Геннадіївна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
2. Калинюк Степан Степанович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
3. Кришевич Ольга Володимирівна - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
4. Куртакова Ганна Олександрівна - доктор філософії в галузі права, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого, начальник відділу організації практики та позанавчальної роботи МАУП (Київ, Україна)
5. Кушнір Ірина Павлівна - доктор юридичних наук зі спеціальності «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», доцент, заступник начальника кафедри адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
6. Оробець Костянтин Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, асистент кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
7. Пастух Ігор Дмитрович - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
8. Стрельченко Оксана Григорівна - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ
9. Тимчишин Андрій Михайлович - доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Івано-Франківська філія (Івано-Франківськ, Україна)
10. Шевчук Олександр Михайлович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Економіка»:

1. Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
2. Бабчинська Олена Іванівна - доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Державного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
3. Божидай Ірина Ігорівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування, заступник декана факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету
4. Вишневецька Оксана Василівна - кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення ННЦ «Інститут аграрної економіки»
5. Гетьман Ольга Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту Харківського національного університету автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна)
6. Залуцька Христина Ярославівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
7. Канцір Ірина Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
8. Карпінський Борис Андрійович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
9. Квасній Любов Григорівна - кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
10. Кривенко Надія Василівна - кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу економіки аграрного виробництва Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»
11. Македон Вячеслав Владиславович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. (Дніпро, Україна)
12. Новаковська Ірина Олексіївна - доктор економічних наук, професор кафедри земельного кадастру НУБіП України, член-кор НААН (Київ, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Публічне управління та адміністрування»:

1. Гончарук Наталія Трохимівна - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)
2. Дзяна Галина Олексіївна - кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління Інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
3. Клименко Наталія Григорівна - доктор наук з державного управління, професор кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
4. Медведчук Оксана Валеріївна - кандидат наук з державного управління, доцент, Начальник відділу нормативно-методичного забезпечення та управління проектами Міждержавної гільдії інженерів-консультантів (Київ, Україна)
5. Мельниченко Олександр Анатолійович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет (Харків, Україна)
6. Непомнящий Олександр Михайлович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри архітектури і просторового планування факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, експерт Експертної ради МОН з питань атестації наукових кадрів з суспільних наук (Київ, Україна)
7. Пахомова Тетяна Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
8. Прав Юрій Григорович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри засобів захисту інформації Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
9. Торічний Вадим Олександрович – доктор наук з державного управління зі спеціальності «Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку», доцент, професор кафедри національної безпеки та управління факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)

Члени редакції журналу Розділу «Політологія»:

1. Горло Наталя Віталіївна - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)
2. Лавриненко Ганна Андріївна - кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)
3. Примуш Микола Васильович - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та державного управління Донецького національного університету імені Василя Стуса (Вінниця, Україна)
4. Третяк Олексій Анатолійович - доктор політичних наук, професор, в. о. завідувача кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
5. Хорішко Лілія Сергіївна - доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

ЗМІСТ

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

- Farion O.B., Zalozh V.V., Kalyniuk N.V.** 20
RECOMMENDATIONS TO THE CHIEF OF THE BORDER GUARD DETACHMENT ON THE USE OF AN IMPROVED MECHANISM FOR SUBORDINATE PERSONNEL MOTIVATING TO INCREASE THE QUALITY OF MANAGEMENT ACTIVITIES AND DEVELOP PERSONAL LEADERSHIP SKILLS
- Rayko V., Makovskyi A., Shenko O.** 34
WAYS OF IMPROVING THE PROCESS OF COUNTERING THE ADVERSARY'S UAVS IN THE AREA OF RESPONSIBILITY OF THE SECURITY AUTHORITY STATE BORDER
- Акімов О.О.** 44
ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ КРИТЕРІЇВ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД
- Акімов А.В.** 58
ВПЛИВ РОСІЙСЬКИХ МЕДІА НА УКРАЇНСЬКУ АВТЕНТИЧНІСТЬ. ВИТОКИ ПРОБЛЕМИ ТА ПРОТИДІЯ ЗІ СТОРОНИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
- Балицька А.А., Височанський В.В., Данілова Т.О., Демченко О.М.** 72
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ
- Волков М.С.** 82
КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЯК НАУКОВЕ ПОНЯТТЯ В МЕЖАХ ІСТОРИКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- Добровольський А.Б., Мазур В.Ю.** 96
МЕТОДИКА РОБОТИ НАЧАЛЬНИКА ІНЖЕНЕРНОЇ СЛУЖБИ ПРИ ОБЛАДНАННІ РАЙОНУ ОБОРОНИ ПРИКОРДОННИМ ЗАГОНОМ (БРИГАДНОГО ТИПУ)

- Жук С.М., Казєв О.В., Кошельник І.В., Бомбергер В.Г.** 108
*РОЛЬ СИЛОВИХ СТРУКТУР У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ*
- Золотов А.В., Шикун Р.Р., Леженко С.О.** 121
*СПІВПРАЦЯ ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: КЛЮЧОВІ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ*
- Ігнат'єв А.М., Каменєв О.Ю.** 133
*ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ
СЛУЖБУ ВІЙСЬКОВОЗОВОБОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ,
НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД*
- Кононова Д.В., Кобус О.С.** 150
*СУЧАСНІ КОНФЛІКТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ
В УКРАЇНІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ*
- Кочин В.Д., Марков О.В., Тененьов Є.П., Лисенко Є.С.,
Владимиров М.В.** 163
*ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ ДО ОПЕРАЦІЙ ІЗ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ЗОНУ БОЙОВИХ ДІЙ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЗА ПРОГРАМОЮ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ, З
ВИКОРИСТАННЯМ СТРУКТУРОВАНОГО ПІДХОДУ*
- Кузенко Ю.І., Левченко І.С., Фірсов А.В., Дружинін В.С.,
Янюк С.В.** 172
*ЗАКОНОДАВЧІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ
ПАЛЬНОГО У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ
ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ*
- Лазута Р.Р., Комаров В.О., Коваленко І.Г., Лазута Р.Г.,
Цимбал І.В., Зінченко Н.Р.** 191
*ПРОПОЗИЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ КОСМІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО*
- Маняков І.В., Мазур В.Ю.** 209
*ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЦІНЮВАННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ПОБУДОВИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ*
- Мельник О.М., Виздрик В.С.** 219
ВІЙНА І МИР: ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД

- Миколайчук М.М., Попов М.П., Дуліна О.В.** 232
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ
- Мисик А. Б., Карасьов Д.Л., Манзюк О.В.** 252
ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ В ОПЕРАЦІЯХ СИЛ ОБОРОНИ
- Мисик А. Б., Ігнатюк Б.В.** 264
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРИКОРДОННОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА
- Мисик А. Б., Федорчук А.В., Мушинський С.В.** 277
МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ
- Михайленко О., Грінченко В.** 290
МЕТОДИКА РОБОТИ ШТАБУ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОШУКУ ПРАВОПОРУШНИКІВ
- Олещенко О.А., Савчук А.І.** 305
ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ДПСУ В СИСТЕМІ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
- Половніков В.В., Чижов О.І.** 314
МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ
- Попов М.П., Клименко А.С., Дуліна О.В.** 327
ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СИСТЕМУ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРОЮ БЕЗПЕКИ
- Приходченко Л.Л., Лесик О.В.** 343
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КРІЗЬ ПРИЗМУ БАГАТОРІВНЕВОСТІ. СУСПІЛЬНА СТІЙКІСТЬ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ
- Приходченко Л.Л., Панченко Г.О.** 356
ОСНОВНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- Радзівілов Г.Д., Носков О.О.** 370
МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ
- Рижиков В.С., Кубявка М.Б.** 380
КОНТРАКТНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВА, ГЕНЕЗИС, СУЧАСНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ
- Ротань К.О., Владимиров М.В., Толкачов С.М., Пустовий Ю.Ю.** 388
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У ВОЄННИЙ СТАН ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
- Синишин М.М.** 398
СИСТЕМНО-ДІЯЛЬНИСНИЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ
- Ситник Г.П., Орел М.Г., Хома А.С.** 406
ДІАЛЕКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗКРИТТЯ ЗМІСТУ ЯВИЩ, ЯКІ ПОЗНАЧАЮТЬ КОНЦЕПТАМИ “БЕЗПЕКА” ТА “НЕБЕЗПЕКА”
- Ситник Г.П., Орел М.Г., Заворітня Г.П.** 421
ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ БЕЗПЕКИ ТА НЕБЕЗПЕКИ ЯК СОЦІАЛЬНИХ ФЕНОМЕНІВ У КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ ФІЗИЧНИХ, БІОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ
- Скаржинець А.В.** 439
ВИКОРИСТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ОПИТУВАНЬ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В ІНТЕРЕСАХ АНАЛІЗУ ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ
- Сліпенюк В.В., Ровинська К.І., Куспляк Г.І.** 450
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАГУВАННЯ НА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
- Сухань П.С.** 464
ПРАВОВИЙ АСПЕКТ СИСТЕМИ ПРОТИДИВЕРСІЙНГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Ткаченко А.Л., Дегтяр О.А., Мальцева І.Р.** 477
МЕТОДИ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ

Томнеко Д.Ю., Зуров Ф.Ф., Пабат Олег В., Грищенко Д.О. <i>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	486
Черненко П.М., Тайбасаров О.В., Карасьов Д.Л. <i>ФОРМУВАННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ЗЛОЧИНЦІВ ПІД ЧАС СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ</i>	500
Чесановський І.І., Собченко В.А., Смолінський Ю.І. <i>УЗАГАЛЬНЕННЯ МЕТОДІВ СТРУКТУРНОЇ ТА ФУНКЦІЙНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ</i>	513
Шевчук В.В. <i>АНАЛІЗ НАЯВНОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО АПАРАТУ ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	524
РОЗДІЛ «Право»	
Беляєв О.С., Гаєвський В.С. <i>ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОНОЮ ДЕРЖАВИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАКТИКИ</i>	539
Богдан І.В. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ОБОРОННИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ, ЄС ТА США</i>	545
Веденяпіна М.М., Гусєва К.А., Підвисоцька М.С. <i>ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ В КРАЇНАХ АЗІЇ, ЯКІ РОЗВИВАЮТЬСЯ (ІНДІЯ, ІНДОНЕЗІЯ, В'ЄТНАМ)</i>	555
Гаран О.В., Стукаленко В.А. <i>ОКРЕМІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИМІРУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ</i>	566
Гуменюк В.В. <i>ВІД ПЕРШИХ КРОКІВ ДО РОЗБУДОВИ ДЕРЖАВИ: ТРЕТІЙ ТА ЧЕТВЕРТИЙ УКРАЇНСЬКІ ДАЛЕКОСХІДНІ З'ЇЗДИ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДАЛЕКОСХІДНОЇ РЕСПУБЛІКИ</i>	579
Єфімова І.В., Сухацька І.Ю. <i>ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ ТА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМАХ МОНІТОРИНГУ ТА РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ</i>	590

- Кірін Р. С., Коротаєв В.М., Подольхова О.О.** 602
ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОЇ ІР-ЕКСПЕРТИЗИ
- Кострич М.П.** 620
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНОСТІ ПРАВОЧИНІВ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕВИЩЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕДСТАВНИКА
- Любавіна В.П., Малов Б.Є.** 633
ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД
- Макарчук В.В.** 642
РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
- Маньгора В.В., Галянт С.С., Герасимчук В.В.** 650
СУД З ПРИМИРЕННЯ ТА АРБІТРАЖУ ОРГАНІЗАЦІЇ З БЕЗПЕКИ І СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Муравйова І.А., Гончарук В.Л., Неофіта Д.Б.** 664
АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА НАСЛІДКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
- Нємцев А.І., Канцір В.С.** 676
ФЕНОМЕН СПРАВЕДЛИВОГО СУДОЧИНСТВА: ФІЛОСОФСЬКО – ПРАВНИЧІ НАРАТИВИ
- Одуха М.В., Замрига А.В.** 689
СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ: ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
- Окопник О.М., Прилипко В.М., Павліченко І.М.** 700
МЕХАНІЗМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ
- Осипенко К.О.** 717
МІСЦЕ ОЦІНОЧНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОБ'ЄКТІВ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА У КЛАСИФІКАЦІЇ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

- Павлова Т.О.** 727
ПОРУШЕННЯ ТА ОБХІД ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ: ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
- Павлова Н.В.** 739
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА
- Пісоцька К.О.** 748
ПРИВЕДЕННЯ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ПОЛОЖЕНЬ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ: ЗМІНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА, ПЕРШІ СУДОВІ РІШЕННЯ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ
- Сівков С.В.** 758
ДЕРЖАВНА ВЕТЕРАНСЬКА ПОЛІТИКА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: БЕЗПЕКОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ
- Тюканкін О.О.** 769
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ, ФРАНЦІЇ, ІСПАНІЇ, ІТАЛІЇ ТА НІДЕРЛАНДІВ)
- Філіпчук О.Г.** 779
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

РОЗДІЛ «Економіка»

- Ємельянов О.Ю., Гаврась Д.Р.** 791
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИБОРУ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МЕХАНІЗМІВ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД, ЯКІ ПОСТАЮТЬ НА ШЛЯХУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
- Карпенко Ю.В., Животенко В.О., Чупринюк Б.В., Богдан Я.С.** 802
РОЛЬ ЛІДЕРА У ФОРМУВАННІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Коба В.Г., Семенчук Т.Б., Заячук Р.В.** 813
ВІДНОВЛЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

- Ловкайтес В.С.** 825
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЗМІН У СТРАТЕГІЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА
- Мальська М.П., Худо В.В., Зінько Ю.В., Бригілевич Г.М., Біланюк О.П.** 838
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ
- Сімків Л.Є., Андрусів У.Я.** 853
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ
- Солтисік О.О., Торєєв С.О.** 864
СПРИЯТЛИВИЙ ІНТЕГРОВАНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ЯК ШЛЯХ ДО СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
- РОЗДІЛ «Публічне управління та адміністрування»**
- Атаманчук Ю.М.** 874
ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ РОЗРОБКИ ПОСАДОВИХ ІНСТРУКЦІЙ ТА ВИМОГ ДО ПОСАД В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
- Баряхтар М.П.** 883
ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Бульба В.Г., Головка О.С., Чередниченко О.Ю.** 893
СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ
- Вербицька Г.Л., Бабій В.В.** 909
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ
- Вербицький І.В., Смірнов О.А.** 921
ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕГРАДУЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ БУДІВЕЛЬ І ТЕРИТОРІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

- Гончаренко В.С.** 933
КОНЦЕПТУАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК СУБ'ЄКТІВ УЧАСТІ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ
- Жаровська О.** 943
ФОРМИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ
- Іваній О.М.** 954
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ
- Карковська В.Я., Головчак М.І.** 967
ПУБЛІЧНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
- Колеснікова К.С., Коренман Є.М., Євдокімова О.М.** 980
Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Крутії О.М.** 992
РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ У ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК ЧИННИК УСПІШНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ПРОЄКТІВ
- Лахижа М.І., Качан Я.В.** 1003
СПОНУКАЮЧИЙ ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ
- Мельниченко О.А., Єрмоменко Г.В., Макарова В.І., Старусева В.В.** 1016
ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА: ЕЛЕМЕНТИ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПОЛІТИКАМИ ДЕРЖАВИ
- Павелко І.І., Норчук Ю.В., Моторний В.О.** 1028
РОЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
- Петрос І.К.** 1046
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА ТА ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Припута Н.В., Рудик М.М. 1060
*СТАН РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ*

Серьогіна Н.О., Куліда І.М. 1073
*НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ БОЙОВОГО СТРЕСУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖ-
БОВЦІВ*

РОЗДІЛ «Політологія»

Балановський Я.М., Бержанір А.Л. 1084
*АНАЛІЗ БЕЗПЕКОВИХ АСПЕКТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІБЕРАЛЬНОЇ
ДЕМОКРАТІЇ ЯК ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ*

Бондар Є.Н. 1095
*ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИВЧЕННІ
ФЕНОМЕНУ*

Булгаков Д.О. 1104
*РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ
КОМУНІКАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ТА ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКУ
ДУМКУ*

Дерев'янка С.М., Москалюк М.Ф. 1114
*ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ ФОРМУВАННЯ БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКОГО
ОБОРОННОГО СОЮЗУ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ*

Коваль О.М., Фастовець Н., Букорос Т.О., Кипич І.В. 1123
*ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ
ВІЙНИ*

Кузнецов Д.В. 1131
*ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД
ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*

Ломака І., Мікадзе С. 1141
*ПОЛІТИЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ОСОБЛИВИЙ КОМПОНЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ*

Новоскольцева Л.О., Бринчак С.П. 1155
*ВИКОРИСТАННЯ М'ЯКОЇ СИЛИ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО
ІМІДЖУ УКРАЇНИ*

- Примуш М.В., Носачов Є.О.** 1169
СУЧАСНІ МІГРАЦІЙНІ ВИКЛИКИ: НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
- Радіонова Л.О., Михайлова І.О.** 1179
МІСТО VS ДЕРЖАВА
- Резнікова О.О.** 1190
ПОШИРЕННЯ АВТОРИТАРИЗМУ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ТРЕНД: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ
- Цирфа Ю.А.** 1204
ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ФОРМУЛИ МИРУ
- Черник П.П., Черник Ю.В.** 1217
СТРАТЕГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗПАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧІЙ ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

УДК 355.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3\(8\)-44-57](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-44-57)

Акімов Олександр Олексійович доктор наук з державного управління, професор, Заслужений економіст України, Науково-методичний центр кадрової політики Міністерства оборони України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ КРИТЕРІЇВ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Анотація. У статті обґрунтовано основні критерії професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період, що має критичне значення для забезпечення боєздатності Збройних Сил України. Доведено, що комплексний підхід до професійно-психологічного відбору дозволяє підвищити ефективність комплектування військових підрозділів та забезпечити їх стійкість до бойових викликів. Визначено ключові завдання професійно-психологічного відбору, серед яких оцінка психологічної придатності кандидатів, прогнозування професійної успішності та раціональний розподіл особового складу відповідно до індивідуальних характеристик. Проаналізовано сучасні методики оцінювання, включаючи використання автоматизованих систем управління персоналом, таких як “Оберіг”, що сприяє оперативному комплектуванню військових підрозділів. Особливу увагу приділено використанню цифрових технологій та штучного інтелекту для автоматизації процесу відбору, що мінімізує вплив людського фактора та підвищує точність прогнозування професійної придатності військовослужбовців. Узагальнено світовий досвід у сфері військового відбору, зокрема практики держав-членів НАТО, що можуть бути адаптовані для потреб ЗСУ. Підкреслено важливість адаптації критеріїв професійно-психологічного відбору до умов воєнного стану, з акцентом на психологічну стійкість, мотивацію, здатність до адаптації в екстремальних умовах, а також фізичну та психофізіологічну підготовку військовослужбовців. Окреслено роль міждисциплінарного підходу до оцінювання кандидатів, що включає соціально-психологічне вивчення, медичне обстеження та професійне тестування, що дозволяє об’єктивно оцінити їхню придатність до виконання службових завдань у критичних ситуаціях. За результатами авторського дослідження зроблено висновок, що впровадження цифрових технологій та штучного інтелекту у процес відбору дозволить значно покращити його ефективність та об’єктивність. Запропоновано заходи щодо вдосконалення професійно-психологічного відбору, серед яких розширення автоматизованого

тестування, інтеграція міжнародних стандартів, створення адаптивних програм психологічної підтримки та забезпечення професійного супроводу військовослужбовців упродовж усієї служби. Впровадження даних заходів сприятиме створенню професійного та психологічно стійкого особового складу, здатного ефективно виконувати бойові завдання в умовах сучасних військових викликів.

Ключові слова: професійно-психологічний відбір, військовослужбовці, особливий період, психологічна стійкість, мотивація, штучний інтелект, автоматизовані системи, Збройні Сили України, міжнародний досвід, адаптація до бойових умов.

Akimov Oleksandr Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Economist of Ukraine, Scientific and Methodological Center for Personnel Policy of the Ministry of Defense of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

JUSTIFICATION OF THE MAIN CRITERIA FOR PROFESSIONAL AND PSYCHOLOGICAL SELECTION OF MILITARY PERSONNEL IN A SPECIAL PERIOD

Abstract. The article substantiates the key criteria for professional and psychological selection of military personnel during a special period, which is of critical importance for ensuring the combat readiness of the Armed Forces of Ukraine. It has been proven that a comprehensive approach to professional and psychological selection enhances the efficiency of military unit staffing and ensures their resilience to combat challenges. The key tasks of professional and psychological selection have been identified, including the assessment of candidates' psychological suitability, forecasting of professional success, and rational distribution of personnel according to individual characteristics. Modern evaluation methodologies have been analyzed, including the use of automated personnel management systems such as "Oberig," which facilitate the prompt staffing of military units. Special attention is given to the application of digital technologies and artificial intelligence for automating the selection process, minimizing human factor influence, and improving the accuracy of predicting military personnel's professional suitability. The global experience in military selection, particularly the practices of NATO member states, has been summarized, with an emphasis on their potential adaptation for the needs of the Armed Forces of Ukraine. The importance of adapting professional and psychological selection criteria to wartime conditions is emphasized, with a focus on psychological resilience, motivation, adaptability to extreme conditions, as well as physical and psychophysiological preparedness of military personnel. The role of an interdisciplinary approach in candidate assessment is outlined, incorporating socio-psychological studies, medical examinations, and

professional testing, enabling an objective evaluation of their suitability for performing duties in critical situations. Based on the results of the author's research, it was concluded that the introduction of digital technologies and artificial intelligence into the selection process will significantly improve its efficiency and objectivity. Measures for enhancing professional and psychological selection are proposed, including the expansion of automated testing, the integration of international standards, the development of adaptive psychological support programs, and the provision of professional supervision for military personnel throughout their service. The implementation of these measures will contribute to the formation of a professional and psychologically resilient military force capable of effectively performing combat tasks in the context of contemporary military challenges.

Keywords: professional and psychological selection, military personnel, special period, psychological resilience, motivation, artificial intelligence, automated systems, Armed Forces of Ukraine, international experience, adaptation to combat conditions.

Постановка проблеми. Сучасні виклики, пов'язані з веденням бойових дій, гібридними загрозами та необхідністю оперативного комплектування військових підрозділів, актуалізують питання професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період. Ефективність військових операцій значною мірою залежить від рівня психологічної стійкості, мотиваційної готовності та професійної придатності особового складу.

Попри наявні методики відбору військовослужбовців, у період підвищеної бойової готовності виникає необхідність у вдосконаленні критеріїв оцінювання кандидатів з урахуванням специфічних умов воєнного стану. Існуючі підходи не завжди враховують динамічні зміни у вимогах до військових спеціалістів, що може впливати на їхню ефективність у виконанні службових обов'язків.

Відтак, постає проблема обґрунтування основних критеріїв професійно-психологічного відбору військовослужбовців, які б відповідали викликам сучасного військового середовища, забезпечували високу боєздатність підрозділів та сприяли збереженню психологічного здоров'я особового складу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій підтверджує значущість професійно-психологічного відбору військовослужбовців в умовах особливого періоду. Т. Бондаренко (2022) [1] розглядає міжнародний досвід професійного психологічного відбору, зокрема в країнах блоку НАТО, підкреслюючи важливість адаптації кращих практик для українського війська. М. Волков (2023) [3] досліджує вплив спеціальної фізичної підготовки на психологічну стійкість військовослужбовців, вказуючи на необхідність комплексного підходу до відбору, що включає як фізичні, так і психологічні аспекти. У свою чергу, Ю. Каменюк (2022) [4] акцентує увагу на

формуванні патріотизму як психологічного чинника, який підвищує мотивацію та стійкість військовослужбовців у бойових умовах. Коқун О. М. та ін. (2022) [5] у своїх роботах визначають забезпечення психологічної стійкості військових як ключовий фактор їхньої ефективності в умовах бойових дій, а також розглядають методики формування психологічної готовності контрактників до виконання завдань під час бойового злагодження [6]. Згідно з Концепцією кадрової політики Міністерства оборони України та Збройних Сил України на період до 2035 року [7], професійно-психологічний відбір військовослужбовців має враховувати динамічні зміни в умовах ведення сучасної війни та нові вимоги до особистісних і професійних якостей бійців. У контексті спеціальної фізичної та психологічної підготовки варто зазначити дослідження Р. Любича та ін. (2023) [8], де автори аналізують сучасні тренувальні комплекси, спрямовані на підвищення рівня готовності майбутніх офіцерів до виконання бойових завдань. Критерії відбору також регламентуються нормативно-правовими актами, зокрема Інструкцією з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України [9], яка встановлює порядок оцінки професійно важливих якостей кандидатів, а також Інструкцією з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України [10], що деталізує вимоги до фізичної підготовленості військових.

Таким чином, сучасні підходи до професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період мають базуватися на критеріальному аналізі, враховувати міжнародний досвід, фізичну та психологічну підготовку, а також відповідати актуальним нормативним вимогам і стратегічним документам сектору оборони.

Метою статті є обґрунтування основних критеріїв професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період для підвищення ефективності комплектування особового складу

Виклад основного матеріалу. Професійно-психологічний відбір (далі – ППВ) є невід'ємною складовою системи кадрового менеджменту Збройних Сил України (далі – ЗСУ), спрямованою на забезпечення ефективного комплектування військових підрозділів кваліфікованим та психологічно стійким персоналом.

У 2024 році Міністерство оборони України затвердило Концепцію військової кадрової політики, яка передбачає комплексний підхід до управління персоналом, включаючи удосконалення професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом [7]. Інструкція з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту №272 від 12.09.2022 акцентує увагу на необхідності оцінки психологічної придатності кандидатів до виконання специфічних завдань військової служби, прогнозування їхньої професійної успішності та надання рекомендацій щодо раціонального розподілу особового складу відповідно до індивідуально-психологічних характеристик [9].

Основними завданнями ППВ, згідно з Інструкцією, є:

- оцінка психологічної придатності кандидатів до видів діяльності, до виконання яких вони призначаються;
- прогноз успішності їхньої подальшої професійної діяльності під час проходження військової служби та виконання завдань за призначенням;
- надання рекомендацій для раціонального розподілу військовослужбовців відповідно до рівня розвитку їхніх професійно важливих індивідуально-психологічних якостей за спорідненими військовими посадами (спеціальностями) [9].

Реалізація ефективного ППВ сприяє підвищенню боєздатності підрозділів, зниженню ризику професійного вигорання та забезпеченню психологічного здоров'я військовослужбовців. Удосконалення методик відбору та впровадження сучасних психодіагностичних інструментів дозволяє більш точно визначати відповідність кандидатів вимогам військової служби, особливо в умовах особливого періоду.

Таким чином, професійно-психологічний відбір є ключовим елементом кадрової політики Збройних Сил України, що забезпечує формування професійного та психологічно стійкого особового складу, здатного ефективно виконувати завдання в умовах сучасних викликів та загроз.

В умовах особливого періоду, зумовленого повномасштабним вторгненням та підвищеними загрозами національній безпеці, процес професійно-психологічного відбору військовослужбовців набуває критичного значення. З 2022 по 2025 роки органи публічної влади та військові фахівці розробили та впровадили низку методологічних підходів, спрямованих на оптимізацію процесу:

- *комплексний підхід до оцінювання кандидатів*: відповідно до Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України, сучасні методики відбору базуються на всебічному аналізі індивідуально-психологічних та професійно важливих якостей кандидатів, що включає соціально-психологічне вивчення, психологічне обстеження та медичний огляд. Такий підхід дозволяє забезпечити відповідність особистісних характеристик вимогам військової служби в умовах підвищеного ризику;
- *використання автоматизованих систем для управління персоналом*: удосконалення професійно-психологічного відбору передбачає впровадження автоматизованих інформаційно-телекомунікаційних систем, таких як “Оберіг”. Система забезпечує збирання, зберігання та обробку даних про призовників, військовозобов’язаних та резервістів, що сприяє ефективному управлінню персоналом та оперативному комплектуванню військових підрозділів;
- *адаптація критеріїв відбору до викликів особливого періоду*: зважаючи на динамічні зміни у військовій сфері, критерії професійно-психологічного відбору постійно переглядаються та оновлюються. Особлива увага приділяється психологічній стійкості, мотиваційній готовності та

здатності до адаптації в умовах бойових дій, що дозволяє формувати боездатні підрозділи, здатні ефективно виконувати завдання в умовах сучасних загроз;

– *інтеграція міжнародного досвіду та стандартів НАТО*: Україна активно інтегрує міжнародний досвід у процес відбору військовослужбовців, який включає адаптацію принципів та стандартів держав-членів НАТО, що сприяє підвищенню професійного рівня особового складу та забезпечує відповідність сучасним вимогам військової служби;

– *психологічна підтримка та індивідуальна робота з особовим складом*: важливим елементом є організація індивідуальної роботи з військовослужбовцями, спрямованої на підтримку їхнього психологічного здоров'я та професійного розвитку, що включає впровадження програм психологічної підтримки, тренінгів та консультацій, які допомагають військовим адаптуватися до складних умов служби та зберігати високий рівень боездатності в особливий період [9].

Таким чином, сучасні методологічні підходи до відбору військовослужбовців в особливий період базуються на комплексному оцінюванні кандидатів, впровадженні сучасних технологій управління персоналом, адаптації до сучасних викликів, інтеграції міжнародного досвіду та забезпеченні психологічної підтримки особового складу, що дозволяє формувати професійні та стійкі до стресу військові підрозділи, здатні ефективно виконувати завдання в особливий період.

В умовах особливого періоду, таких як воєнний стан або мобілізація, професійно-психологічний відбір військовослужбовців набуває особливої важливості. *Основними критеріями професійної придатності є*:

– *фізична придатність*: відповідно до наказу Міністерства оборони України №225 від 05.08.2021, фізична підготовка військовослужбовців спрямована на розвиток витривалості, сили, спритності та швидкості, що є критичними для успішного виконання службових завдань в екстремальних умовах [10]. Військовослужбовець повинен відповідати встановленим медичним нормативам, що регламентують рівень загальної витривалості, сили, координації та швидкісних характеристик, оскільки високий рівень фізичної підготовленості є критичним для ефективного виконання завдань в умовах інтенсивного фізичного навантаження та обмежених ресурсів;

– *психологічна стійкість*: здатність ефективно діяти в умовах стресу та високої напруги, що оцінюється за допомогою професійно-психологічного відбору, який включає психологічне тестування та індивідуальні бесіди. У методичному посібнику під редакцією О. Кокуна розглядаються сучасні теоретичні основи формування психологічної стійкості військовослужбовців, враховуючи стресори професійної діяльності [5]. Автор підкреслює, що високий рівень емоційної регуляції та стресостійкості сприяє кращій адаптації та знижує ризик розвитку посттравматичних розладів;

– *мотиваційна готовність*: сильне бажання та готовність виконувати військовий обов'язок, що визначається через інтерв'ю та оцінку особистісних якостей. Дослідження Р. Любчича, О. Хацаюка та ін. акцентує увагу на тому, що ефективність виконання завдань військовослужбовцями безпосередньо залежить від рівня їхньої професійної підготовленості та мотивації [8]. Автори зазначають, що висока внутрішня мотивація корелює з кращою бойовою підготовкою та психологічною стійкістю. Отже, мотивація є ключовим фактором, який визначає ефективність виконання бойових завдань в особливий період, оскільки військовослужбовці, які демонструють високу внутрішню мотивацію, мають кращу бойову підготовку, менший рівень стресу та вищу психологічну стійкість.

Отже, наявні наукові джерела підтверджують важливість фізичної підготовки, психологічної стійкості та мотиваційної готовності для успішної служби військовослужбовців в особливий період.

Психофізіологічні характеристики військовослужбовців безпосередньо впливають на їхню здатність виконувати бойові завдання в особливий період. До ключових характеристик, відповідно до Інструкції, належать:

– *реакція на стрес*: здатність швидко адаптуватися до змінних та небезпечних умов. Висока стресостійкість дозволяє приймати обґрунтовані рішення під тиском. Дослідження показує, що військовослужбовці з розвиненими навичками емоційної регуляції ефективніше виконують завдання в бойових умовах та мають нижчий ризик розвитку психосоматичних розладів. Зокрема, високий рівень С-реактивного білка в плазмі крові може бути предиктором симптомів посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у військових після участі в бойових діях [12];

– *сенсомоторна координація*: вміння координувати рухи та швидко реагувати на зовнішні стимули є критичним у бойових ситуаціях. Т. Лахтадир, І. Дзевульська та ін. дослідили, що здатність швидко реагувати на змінні зовнішні умови та зберігати координацію в екстремальних ситуаціях безпосередньо впливає на виживання та ефективність бойових операцій [13]. Отже, формування навичок самодопомоги, методів релаксації та саморегуляції є ключовими аспектами підготовки військовослужбовців до умов бойових дій;

– *витривалість та фізична сила*: фізичні тренування та відповідна підготовка забезпечують необхідний рівень витривалості та стресостійкості для виконання тривалих та інтенсивних завдань в особливий період. Дослідження М. Волкова підтверджує, що спеціальна фізична підготовка позитивно впливає на психіку військових, сприяючи формуванню витривалості та здатності до тривалого виконання складних завдань [3]. Таким чином, поєднання інтенсивної фізичної підготовки та комплексного психологічного забезпечення є критично важливим для витривалості високого рівня та психологічної стійкості військовослужбовців в особливий період.

Оцінка вищезазначених характеристик проводиться через стандартизовані тестування та фізичні нормативи, визначені відповідними інструкціями Міністерства оборони України.

Особистісні якості та мотивація є визначальними критеріями професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період. Серед важливих якостей О. Кокун, В. Мороз, І. Пішко та Н. Лозінська виділяють:

– *лідерські здібності*: здатність брати на себе відповідальність та вести за собою інших. Військовослужбовці, які демонструють високий рівень комунікативних навичок та стратегічного мислення, ефективніше виконують функції командирів у бойових умовах;

– *командна робота*: ефективність виконання завдань залежить від згуртованості підрозділу, оскільки військовослужбовці, які мають високий рівень соціальної адаптації та командної взаємодії, демонструють кращу бойову ефективність;

– *дисциплінованість*: дотримання військових регламентів та наказів є важливим фактором підвищення організованості підрозділу, оскільки військовослужбовці з високим рівнем дисциплінованості мають вищу ефективність у кризових ситуаціях [6].

– *патріотизм та відданість*: дослідження Ю. Каменюк підкреслюють, що патріотизм є ключовим компонентом у структурі особистості військовослужбовця, впливаючи на його мотивацію та готовність до виконання службових обов'язків в особливий період. Автор розробила цільову програму “Патріот України”, спрямовану на формування патріотизму серед військовослужбовців, що, у свою чергу, підвищує їхню стресостійкість та ефективність у бойових умовах [4].

Оцінка вищезазначених якостей здійснюється через індивідуальні бесіди, психологічні тестування та спостереження під час навчально-тренувальних заходів. Важливою є також адаптація методик відбору до сучасних умов та викликів, що стоять перед Збройними Силами України.

Таким чином, обґрунтування основних критеріїв професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період повинно спиратися на комплексний підхід до оцінки фізичних, психофізіологічних та особистісних характеристик кандидатів. Використання сучасних методів тестування, впровадження адаптивних підходів до психологічного аналізу та коригування відбіркових критеріїв відповідно до умов бойових дій сприятиме підвищенню боєздатності військових підрозділів, зниженню ризиків емоційного та психологічного виснаження особового складу, а також покращенню ефективності виконання бойових завдань в умовах особливого періоду.

Досвід країн-членів НАТО є особливо цінним у контексті вдосконалення професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період.

На основі дослідження Т. Бондаренко було виділено основні критерії професійно-психологічного відбору військовослужбовців [1].

У США процес відбору складається з багаторівневого тестування. Спочатку використовується батарея тестів ASVAB, яка перевіряє вербальні, арифметичні, технічні та просторові здібності. Далі новобранці проходять кваліфікаційний тест AFQT, який дозволяє визначити загальну придатність до військової служби та розподілити їх за рівнем інтелектуального розвитку. Усі кандидати додатково проходять медичний огляд, оцінку фізичної витривалості та тестування морально-етичних якостей. Окреме тестування проводиться для різних видів військ: EST у сухопутних військах, AQE у військово-повітряних силах, ВТВ на флоті та ВСТВ у морській піхоті. Дослідження показало, що після впровадження системи тестів рівень дезертирства знизився на 75%, а кількість правопорушень серед військових – на 64% [1].

Система професійного відбору у Великій Британії багато в чому подібна до американської. Після подання заявки кандидати проходять співбесіду, психодіагностичне тестування та фізичні випробування. Для майбутніх командирів додатково оцінюють лідерські якості через групові завдання, що передбачають прийняття рішень у складних ситуаціях. Процес відбору триває до чотирьох днів і включає всебічне оцінювання особистісних характеристик.

У Німеччині відбір військовослужбовців має сильний акцент на психологічній стабільності та витривалості. Кандидати проходять серію фізичних тестів, психологічні випробування на адаптацію до військової служби, а також оцінювання когнітивних здібностей, зокрема рівня вербального та математичного мислення. Особлива увага приділяється вмінню працювати в команді та здатності діяти в умовах стресу.

Французька система професійного відбору зосереджена на дисциплінованості та морально-етичних якостях кандидатів. Усі новобранці проходять медичний огляд, фізичні випробування, психологічні тести та співбесіди з офіцерами, що оцінюють рівень мотивації та стресостійкості. Військовослужбовці зобов'язані продемонструвати високу адаптивність до екстремальних умов.

У Бельгії процес відбору триває три дні й проходить у спеціальному Центрі комплектування. Важливими складовими є тестування когнітивних здібностей, фізичні випробування та психологічне оцінювання. Особливістю бельгійської системи є можливість перескладання тестів або оскарження результатів, що робить відбір більш гнучким і соціально орієнтованим [1].

Системи професійно-психологічного відбору військовослужбовців у зазначених країнах мають як спільні риси, так і суттєві відмінності (табл. 1).

Таблиця 1

**Відмінності критеріїв професійно-психологічного відбору
військовослужбовців у країнах НАТО**

Країна	Особливості професійно-психологічного відбору
США	– багаторівневе тестування: ASVAB, AFQT та спеціалізовані тести для різних видів військ; – найчіткіший розподіл кандидатів за рівнем інтелектуальних здібностей.
Велика Британія	– акцент на оцінці лідерських якостей; – додаткові групові завдання для майбутніх командирів.
Німеччина	– найбільший акцент на психологічну стабільність і командну роботу; – перевірка реакції на стресові умови.
Франція	– основний фокус на дисциплінованість та морально-етичні якості; – оцінка мотивації та адаптації до екстремальних умов.
Бельгія	– гнучкість процесу відбору; – можливість перескладання тестів або оскарження результатів.

Розробка автора.

Таким чином, хоча всі країни НАТО застосовують схожі методики професійно-психологічного відбору, вони мають свої відмінні особливості. Україна може використовувати успішні практики світового досвіду для вдосконалення власного професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період, зокрема шляхом впровадження сучасних методик тестування та посилення стандартів фізичної підготовки.

У період з 2022 по 2025 роки в Україні спостерігається активне впровадження цифрових технологій та штучного інтелекту (далі – ШІ) у різні сфери, включаючи оборону та безпеку. Згідно із дослідженням А. Шевченка, С. Барановського та ін., одним із пріоритетних напрямів є інтеграція ШІ у військову сферу для підвищення ефективності та точності процесів, зокрема у відборі персоналу [11].

Ми погоджуємось із твердженням авторів, оскільки перспектива використання ШІ у професійно-психологічному відборі військовослужбовців дозволить автоматизувати та вдосконалити процес оцінки кандидатів, а застосування програмних психодіагностичних комплексів, що базуються на алгоритмах ШІ, сприятиме об'єктивному аналізу психологічних та професійних характеристик кандидатів, зменшуючи вплив людського фактору та підвищуючи точність відбору.

Крім того, Міністерство оборони України запустило держпідприємство “Цифрова Армія”, яке разом з існуючою платформою “Армія+” інтегруватиме інноваційні технології в оборонну сферу та співпрацюватиме з приватним сектором [2]. Платформа зможе забезпечити дистанційне тестування та моніторинг, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану та обмежених ресурсів. Такі технології дозволять оперативно обробляти великі обсяги даних,

що сприяє швидкому прийняттю рішень щодо придатності кандидатів до служби.

Адаптація критеріїв відбору професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період також має включати систематичне оновлення методик та тестів, розроблених на основі сучасних наукових досліджень у галузі військової психології та затверджених Інструкцією з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту. Дана перспектива дозволить більш комплексно оцінювати потенціал кандидатів та їхню готовність до виконання завдань в умовах сучасних викликів.

Таким чином, інтеграція цифрових технологій та ШІ у процес професійно-психологічного відбору, а також адаптація критеріїв оцінки до сучасних бойових умов, сприяють формуванню боєздатних та психологічно стійких підрозділів у Збройних Силах України в особливий період.

Висновки та пропозиції. На основі проведеного аналізу можна дійти висновку, що сучасні методи ППВ базуються на комплексному підході, що включає оцінку психологічної придатності, прогнозування успішності професійної діяльності та розподіл особового складу відповідно до індивідуально-психологічних характеристик. Удосконалення цього процесу є стратегічно важливим завданням, оскільки воно сприяє підвищенню боєздатності підрозділів, зниженню ризику професійного вигорання та зміцненню морально-психологічного стану військовослужбовців.

Доведено, що в Україні з 2022 року було розроблено та впроваджено низку підходів, спрямованих на оптимізацію професійно-психологічного відбору, зокрема, запроваджено комплексні методики оцінювання кандидатів, що включають соціально-психологічне вивчення, психологічне тестування та медичний огляд. Використання автоматизованих систем, таких як інформаційно-телекомунікаційна система “Оберіг”, значно покращує управління персоналом та сприяє швидкому комплектуванню військових підрозділів. Особливу увагу приділено адаптації критеріїв ППВ до специфіки сучасних бойових дій, що дозволяє відібрати найбільш підготовлених та психологічно стійких військовослужбовців.

Перспективним напрямом удосконалення професійно-психологічного відбору є активне впровадження цифрових технологій та штучного інтелекту. Використання автоматизованих психодіагностичних комплексів дозволяє об’єктивно оцінювати індивідуальні характеристики кандидатів, мінімізуючи вплив суб’єктивних чинників, що сприяє більш точному прогнозуванню психологічної стійкості, адаптивності та бойової ефективності військовослужбовців. Крім того, інтеграція міжнародного досвіду та стандартів НАТО у процес ППВ сприяє підвищенню якості відбору та відповідності вимогам сучасного воєнного середовища.

Таким чином, для подальшого вдосконалення професійно-психологічного відбору військовослужбовців в особливий період доцільно реалізувати наступні заходи:

- розширити використання автоматизованих систем тестування та оцінювання кандидатів на військову службу;
- удосконалити методи оцінки психологічної стійкості, стресостійкості та адаптивності військовослужбовців до бойових умов;
- інтегрувати в систему ППВ міжнародний досвід та адаптувати стандарти НАТО до українських реалій;
- посилити психологічну підтримку особового складу, впроваджуючи індивідуальні програми адаптації та реабілітації військовослужбовців.

Реалізація вищезазначених заходів сприятиме створенню ефективної системи професійно-психологічного відбору, що відповідатиме сучасним викликам та забезпечуватиме високу боєздатність Збройних Сил України в особливий період.

Література:

1. Бондаренко, Т. (2022). Професійний психологічний відбір військовослужбовців у країнах блоку НАТО. *Вісник Національного університету оборони України*, 64(6), с. 19-26
2. В Україні з'явилося нове держпідприємство "Цифрова армія" (2025). Vector. URL: <https://vctr.media/ua/v-ukrayini-zyavylosya-nove-derzhpidpryyemstvo-cyfrova-armiya-261789/>
3. Волков М. С. Вплив спеціальної фізичної підготовки на психологічну стійкість військовослужбовців. *Академічні візії*. 2023. Вип. 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8220880>
4. Каменюк Ю. В. (2022). Психологічні чинники формування патріотизму особистості військовослужбовця у Збройних Силах України: *дис. д-ра філософії*. наук. кер. Бацилева Ольга. URL: <https://nuou.org.ua/assets/dissertations/diser/diser-kameniuk.pdf>
5. Кокун О. М. та ін. Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій: *методичний посібник*. О. М. Кокун, В. В. Клочков, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. Київ-Одеса. Фенікс, 2022. – 128 с. ISBN 978-966-928-814-1
6. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2021. 170 с.
7. Концепція кадрової політики Міністерства оборони України та Збройних Сил України на період до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2024 р. № 25-р. URL: https://www.mil.gov.ua/content/tenders/konceptcia_kadr_29012024.pdf
8. Любчич Р. І., Хацаюк О. В., Гарбуз С. В., Бутенко А. Є., Каплюк Д. Д., Литвиненко А. І. Сучасні тренувальні комплекси фізичних та спеціальних вправ, спрямованих на вирішення завдань професійної спрямованості майбутніх офіцерів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2023. Вип. 8 (168).
9. Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту: наказ Міністерства оборони України від 12.09.2022 р. № 272. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1088-22#Text>
10. Про затвердження Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України: наказ Міністерства оборони України від 05.08.2021 р. № 225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1289-21#Text>

11. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні: *монографія*. А. І. Шевченко, С. В. Барановський, О. В. Білокобильський та ін.; за заг. ред. А. І. Шевченка. – Київ: ІПІШ, 2023. С. 70-72.

12. Medicine and psychology: modern problems, new technologies and ways of developing outdated theories: *collective monograph*. Mezhiievska I., Maslovskiy V., Pavlov S. etc. International Science Group. Boston, Primedia eLaunch, 2024. 386 p. URL: https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/04/ISG.2024.MONO_MED_1.pdf

13. Trends and prospects of scientific thought in medicine: *collective monograph* Lysytsya A., etc. International Science Group. Boston, Primedia eLaunch, 2022. 383 p. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2022/04/Monograph/ISG.2022.MONO.MED.1.pdf>

References:

1. Bondarenko T. (2022). Profesiyni psykholohichni vidbir viiskovosluzhbovtiv u krainakh bloku NATO [Professional psychological selection of military personnel in NATO countries]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 64(6), pp. 19-26 [in Ukrainian].

2. V Ukraini z'yavlyosia nove derzhpriyemstvo "Tsyfrova armiya" [A new state enterprise "Digital Army" appeared in Ukraine] (2025). Vector. Available at: <https://vctr.media/ua/v-ukrayini-zyavlyosya-nove-derzhpriyemstvo-cyfrova-armiya-261789/> [in Ukrainian].

3. Volkov M. S. (2023). Vplyv spetsialnoi fizychnoi pidhotovky na psykholohichnu stiikest viiskovosluzhbovtiv [The impact of special physical training on the psychological resilience of military personnel]. *Akademichni vizii*, Issue 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8220880> [in Ukrainian].

4. Kameniuk Yu. V. (2022). Psykholohichni chynnyky formuvannia patriotyzmu osobystosti viiskovosluzhbovtiv u Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Psychological factors in the formation of military personnel's patriotism in the Armed Forces of Ukraine]: PhD dissertation. Supervisor: O. Batsylieva. Available at: <https://nuou.org.ua/assets/dissertations/diser/diser-kameniuk.pdf> [in Ukrainian].

5. Kokun O. M., Klochkov V. V., Moroz V. M., Pishko I. O., Lozinska N. S. (2022). Zabezpechennia psykholohichnoi stiikesti viiskovosluzhbovtiv v umovakh boiovykh dii [Ensuring psychological resilience of military personnel in combat conditions]: Methodological manual. Kyiv-Odesa: Feniks. 128 p. ISBN 978-966-928-814-1 [in Ukrainian].

6. Kokun O. M., Moroz V. M., Pishko I. O., Lozinska N. S. (2021). Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti viiskovosluzhbovtiv viiskovoi sluzhby za kontraktom do vykonannia zavdan za pryznachennyam pid chas boiovoho zlahodzhennia [Formation of psychological readiness of contract military personnel for task execution during combat coordination]: Methodological manual. Kyiv: 7BC. 170 p. [in Ukrainian].

7. Kontseptsiia kadrovoi polityky Ministerstva oborony Ukrainy ta Zbroinykh Syl Ukrainy na period do 2035 roku [Concept of personnel policy of the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine until 2035]: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 17.01.2024 No. 25-r. Available at: https://www.mil.gov.ua/content/tenders/koncepcia_kadr_29012024.pdf [in Ukrainian].

8. Liubchych R. I., Khatsiuk O. V., Harbuz S. V., Butenko A. Ye., Kapliuk D. D., Lytvynenko A. I. (2023). Suchasni trenuvalni kompleksi fizychnykh ta spetsialnykh vprav, spriamovanykh na vyrishennia zavdan profesiinoi spriamovanosti maibutnykh ofitseriv [Modern training complexes of physical and special exercises aimed at solving professional tasks of future officers]. *Naukovi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, Issue 8(168) [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii profesiino-psykholohichnoho vidboru u Zbroinykh Sylakh Ukrainy ta Derzhavnii spetsialnii sluzhbi transportu [On approval of the Instruction on the organization of professional psychological selection in the Armed Forces of Ukraine and the State Special Transport Service]: Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 12.09.2022 No. 272. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1088-22#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Instruksii z fizychnoi pidhotovky v systemi Ministerstva obrony Ukrainy [On approval of the Instruction on physical training in the Ministry of Defense of Ukraine]: Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 05.08.2021 No. 225. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1289-21#Text> [in Ukrainian].

11. Stratehiia rozvytku sztuchnoho intelektu v Ukraini [Strategy for the development of artificial intelligence in Ukraine]: Monograph. A. I. Shevchenko, S. V. Baranovskyi, O. V. Bilokobylskyi et al.; ed. by A. I. Shevchenko. Kyiv: IPSHI, 2023. pp. 70-72 [in Ukrainian].

12. Medicine and psychology: modern problems, new technologies and ways of developing outdated theories: collective monograph. Mezhiievska I., Maslovskyi V., Pavlov S., etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2024. 386 p. Available at: https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/04/ISG.2024.MONO_MED_1.pdf

13. Trends and prospects of scientific thought in medicine: collective monograph. Lysytsya A., etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2022. 383 p. Available at: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2022/04/Monograph/ISG.2022.MONO.MED.1.pdf>

Науково-практичний журнал

«Національні інтереси України»

№ 3(8) 2025

Формат 60x90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

ФОП «Жукова Ірина Віталіївна», Свідоцтво серія ДК № 7425 від 09.08.2021 р.